

"Kertaus on opintojen äiti"

Amme – lastenamme, pesuvati tai muovinen laatikko käyvät koiran pesuun oikein hyvin. Ammeeseen laitetaan lämmintä vettä, sekaan pesuaine ja sitten koira sinne lillumaan. Koira voi olla ammeessa joko seisten, istuen tai maaten. Pesuainetta valellaan koiran päälle vaikkapa pienellä muovikipolla. *Vaihtoehtoinen tapa:* Pesuaineet voi laimentaa myös suihkepulloon ja levittää ne sillä tavalla puuterin turkkiin.

Besuaineet – eli shampoot ja hoitoaineet. Eri laatuksille turkeille on omat aineensa ja aineiden jaottelua on myös värien mukaan. Parhaat pesuaineet omalle koiralle löytyy kokeilemalla. Hyviä merkkejä ovat mm. Bio Groom, Summerwinds, Laser Lites, Kelco, Pet Silk, KW.... Arki- ja näyttelypesuihin olisi hyvä olla omat aineensa: arkipesuihin kosteuttavaa ja hoitavaa, näyttelypesuihin volyyymia ja kiiltoa antavaa.

Chromini (Moser) – pieni, akkukäyttöinen trimmeri, joka on suosituin harjakoirien keskuudessa. Chromini on kätevä puuterin naaman siistimiseen. Naaman ajeluraja menee silmien välissä, ulkosilmäkulmista suorana korviin asti, siitä v:n muotoon kaventuen rintakyhmyyn yläosaan asti. Naama olisi paras ajella ennen pesua, näin irtokarvat lähtevät pesun yhteydessä eivätkä jää kutittamaan ja ärsyttämään koira. Ajelun jälkeen kannattaa kuitenkin isoimmat karvapaakut nyppiä/harjata turkista pois (jos niitä on sinne jäänyt).

Deep cleansing – syväpuhdistus. Puuterin turkki kannattaa toisinaan (noin kerran kuukaudessa/kahdessa kuukaudessa) pestä syväpuhdistavalla shampooolla kemikaalijäämien poistamiseksi. Tämä shampoo on hyvä hieroa laimennuksen jälkeen koiran turkkiin käsin. Syväpuhdistavan shampoon jälkeen ei parane säästellä hoitoaineen kanssa.

Etutukka – hyvä pitää poissa silmiltä. Parhaimpia ovat pienet kumilenksut, jotka vaihdettaessa napsaistaan saksilla pois, ei revitä! Myös froteeponnarit ja muoviset hainhampaat ovat hyviä etutukan kiinnittämiseen (hainhammasnipsut tosin saattavat joillekin aiheuttaa karvanlähtöä kiinnityskohtaan).

Fööni – tehoja käsiföönissä väh. 1800 W, myös viileä puhallus ja lämpötilan säätö ovat hyviä ominaisuuksia. Kuumalla ilmalla muotoillaan karvaa, viileällä viimeistellään (karva menee ”kiinni”). Muista silti, että liian kuuma ilma (etenkin liian läheltä puhallettuna) ei tunnu koirasta mukavalle ja se voi polttaa karvaa. Kuivatessa harja on kätevä apuri (lisää harjoista kohdassa **Wälineet**). Föönaamisen ei kuulu kuluttaa turkkia pilalle. Jos se kuluttaa turkin aivan pilalle, teet todennäköisesti jotain väärin tai föönisi on huono. Puuteri olisi hyvä kuivata föönillä aina kastumisen jälkeen. Tämä on tehokkain tapa ehkäistä takkujen muodostumista!

Geenit – vaikuttavat turkin laatuun ja sen määrään. Kannattaa siis selailta sukutauluja taaksepäin ja mahdollisuuksien mukaan katsella minkälaisia turkkeja sukulaisilta löytyy. Se voi antaa jonkinlaisia viitteitä siitä millainen turkki puuterillesi on täysikasvuisena tulossa tai miten sitä olisi hyvä hoitaa (vaatii hieman tutkiskelua ja selvittelytyötä). Turkin kuntoon voit silti parhaiten vaikuttaa hyvillä aineilla ja välineillä sekä säännöllisellä ja perusteellisella hoidolla.

Harjausnesteet – pesuaineilla turkkiin tuuheutta ja harjausnesteillä laskeutuvuutta. Harjausnesteet auttavat myös takkujen aukaisuissa sekä näyttelyviimeistelyssä. Valmiita nesteitä löytyy eläinliikkeistä useammanlaisia tai sitten niitä sekoittelemalla voi löytää hyvän yhdistelmän oman koiran turkille. Hyviä merkkejä ovat mm. Bio Groom, Crown Royale.... Myös hoitoainetta laimentamalla saa kätevästi harjausnesteen.

Iho – kun iho voi hyvin, turkki voi hyvin. Ihon kunto vaikuttaa siis myös turkkiin. Muista väliajoin tarkistaa ihon kunto turkin alta ja tarvittaessa ryhdy hoitotoimenpiteisiin, jos haluat myös turkin pysyvän hyvässä kunnossa. Muista sisäinen voitelu ihon hyvinvoinnissa!

Jo pienestä pitäen – puuterin turkkia hoitaa parhaimmillaan 15 vuotta. Opetä siis jo pennulle pienestä pitäen, että turkinhoito on viikoittain toistuvaa, mukavaa

puuhaa. Vaikka pentuturkki ei pahemmin likaannu tai takkuunnu, pese se silti noin 7-10 päivän välein ja föönaa huolellisesti. Ihan vaan siksi, että pentu oppii käsittelyyn.

Kaulapannat – puuteri tarvitsee kaulapannan, joka ei kuluta karvaa. Tämä on kovin yksilöllistä, mutta useimmille sopii leveä, nahkainen solkipanta. Huomioi myös, että panta ei sateella päästä väriä! Älä pidä kaulapantaa koiralla sisällä, vaan kaulapanta kaulaan vain silloin, kun koiraa pidetään kiinni.

Laimennus – parhaimpia shampoita ja hoitoaineita ovat tuotteet, joiden laimennussuhde on yli 1:10. Ohjeita ei myöskään tarvitse noudattaa aina purkin etiketin mukaan, välillä riittää laimeampikin seos. Laimennus on oleellista siksi, että turkinhoitoaineita kuluu erittäin paljon puuterin kanssa eläessä. Halpa shampoo ilman laimennusta tulee nopeasti kalliimmaksi kuin kallis shampoo, jossa on huikea laimennussuhde.

Marseille's – erinomainen saippua, jolla saa hyvin puhdistettua koiran tassut ja mahanalusen. Hiero saippualla kasteltua karvaa ja huuhtele. Vaikeampiin tahroihin (esim. öljytahrat) kannattaa kokeilla keittiöstä löytyvää Fairyä. Marseille's saippuaa saa aivan tavallisten ruokakauppojen hyllystä.

Nyytitys – puuterin turkin nyytittäminen voi myös olla vaihtoehto, jos turkki joutuu kovalle kulutukselle. Tämä ei kuitenkaan sovi kaikille turkinlaaduille, mutta kokeilemalla se selviää. Nyytityksessä koiran karvat taitellaan pakettien sisälle, jotka vaihdetaan noin päivän välein.

Oksat, takiaiset ja muut turkkiin tiukasti tarttuneet ulkoroskat – näitä ei kannata lähteä repimään kuivasta ja likaisesta turkista sormin tai kamman avulla, vaan pistetään koira ammeeseen hoitoaineveteen lillumaan ja sitten irrotetaan roskia turkista varovaisesti, jottei karva kovin kärsisi. Roskat myös yleensä irtoavat tällä konstilla turkista parhaiten.

Palkka – turkinlaiton jälkeen koira kannattaa palkita jollain oikein hyvällä namilla tai jollain muulla, koiran mielestä mukavalla toiminnalla (esim. leikillä, ulkoilulla).

Qtamolla – toisinaan omistaja on aivan kuutamolla koiran turkinhoidon suhteen. Enää ei vanhat konstit ja aineet olekaan niin hyviä kuin ennen. Jos olo on aivan tuskastunut, kannattaa kääntyä turkinhoidon ammattilaisten puoleen ja hakea sekä saada apua ongelmiinsa. Muista myös välillä päivittää turkinhoitoaineesi. Samalle koiralle ei aina sovi samat tuotteet pentuajasta vanhuuteen. Karvaa vaihtavalle koiralle sopivat eri tuotteet kuin pentuikäiselle ja jo turkkinsa vaihtaneelle koiralle sopivat toiset tuotteet paremmin kuin vielä karvaansa vaihtavalle.

Ruoka – ravinnon vaikutusta turkin hyvinvointiin ei pidä unohtaa. Mahdollisimman luonnonmukainen eli väri- ja lisäaineeton ravinto tekevät hyvää myös turkille, koiran hyvinvoinnista puhumattakaan. Puuterit harvemmin pukkaavat finnejä ihon läpi, joten voit huoletta valita rasvaisen ruoan.

Säännöllisyys – jotta turkin saa pysymään kunnossa, on sitä säännöllisesti ja perusteellisesti hoidettava. Pesuväli riippuu paljon turkin kunnosta ja likaisuudesta, mutta pesemällä puuterin noin 5-13 päivän välein saa turkin pysymään parhaiten takuttomana ja hyvässä kunnossa. Puuteri tulisi pestä heti, kun ensimmäinen takku ilmaantuu. Säännöllisellä ja perusteellisella hoidolla, oikeilla tarvikkeilla ja aineilla on turkinhoito helppoa ja mukavaa! Tuloksena on kaunis, hulmuavaturkkinen puuteri, jota on ilo katsella!

Takut – avataan ensin sormin, sitten harjalla ja sitten vasta kammalla. Älä koske turkkiin kuivana vaan kostuta takku harjausnesteellä. Näin teet vähemmän hallaa turkille ja helpotat takun avausta. Takkuja ei pidä pelätä, tai lannistua niiden edessä. Niitä tulee aina ja kaikille. Tärkeintä on ehkäistä takkujen muodostuminen tehokkaasti, avata ne mahdollisimman pian sekä selvittää miksi koira takkuuntuu. Voisitko ehkä muuttaa jotain puuterisi turkin hoidossa?

Untuvikko – jokainen ensi kertaa puuterin (tai jonkin muun turkkirodun) omistava on alussa aivan ymmällään kaikesta siitä, mitä turkinhoitoon ja sen ylläpitoon kuuluu. Kannattaa siis heti alussa etsiä/kysellä tietoa puuterin turkinhoitoon liittyen, jotta välttyisi ainakin suurimmilta ongelmilta ja pulmilta. Parhaat neuvot, niksit ja vinkit saat toisilta puuterien omistajilta.

Ottaessasi turkkikoiran on muistettava, että turkki vaatii hoitoa koko koiran elämän ajan! Niinpä kannattaa totuttaa oma puuteri jo pennusta pitäen turkinhoitoon, jotta se olisi mahdollisimman helppoa ja miellyttävää sekä koiralle että omistajalle. Varaudu pentuturkin vaihtumiseen, jolloin takkuja löytyy koirasta päivittäin. Hyvien aineiden ja tarvikkeiden sekä säännöllisen hoidon merkitystä ei milloinkaan pidä unohtaa puuterin turkinhoidossa! Oli kyseessä sitten pikkuinen pentu tai aikuinen koira.

Vaatteet – valitettavasti takuttavat lähes aina puuteria. Haalarin lahkeista saattaa tulla muhevia takkuja, kuten myös manttelin saumoista. Mantteli on kätevä sadesäällä, mutta kun ja jos se takuttaa, mieti kannattaako sitä käyttää aina.

Wälineet – hyvät turkinhoitovälineet ovat yksi tärkeimmistä asioista puuterin turkinlaitossa. Laatuun kannattaa panostaa!

Kampoja on hyvä olla ainakin kaksi, toinen tiheämpi ja toinen harvempi. Toiset suosivat varrellisia ja toiset taas varrettomia kampoja. Tärkeintä kammoissa on kuitenkin tylpät päät (eivät raavi koiran ihoa) ja että ne ovat metallia. Muovi sähköistää karvaa. Katso siis missä kamman piikit ovat kiinni. Jos ne ovat kiinni muovissa, kampa sähköistää! Piikkien pitää olla kiinni metallissa, vaikka varsi olisikin muovia. Hyviä merkkejä ovat Hi-care ja saman valmistajan Black Champion kammat, Spratts....

Harjoista suosituin ja hintavin on Mason Pearson. Toinen hyvä, hieman halvempi merkki on Hindes. Molempien suosion syynä ovat aitoharjasharjakset, joiden seassa on muovisia nupittomia piikkejä. Osta siis sellainen harja, jossa on aitoharjasharjaksia sekä nupittomia nylon/muovipiikkejä. Ja kuten kammoissa, harjoissakin tärkeää on se, ettei se raavi koiran ihoa. Kokeile siis harjaksia oman kätesi ihoa vasten ja päättelä sen perusteella, miltä se tuntuisi koiran ihoa vasten. Jos harjakset raapivat ja tekevät kipeää, ei sellaista pidä koirallekaan hankkia. Lisäksi koiran meikkipussista voi olla hyvä löytyä nupiton metallipiikkinen harja (esim. Madan –merkkinen).

Karsta ei aina sovi puuterin turkille. Karsta sopii pehmeälle, höttöiselle turkille, kun puuterin turkin pitäisi olla laskeutuva ja karkeahkon joustava. Mieti

siis tarkasti kannattaako käyttää karstaa, sillä kun saa paljon huonoa turkille aikaiseksi jos se ei sille sovi. Harja on aina turvallisempi valinta puuterille kuin karsta. HUOM! Nyrkkisääntö karstoista: karstan täytyy olla pehmeä. Paina voimalla peukalosi karstan piikkien päälle tyynyosaan. Tyynyn täytyisi joustaa siten, että peukalosi menee aivan karstan muoviosaan saakka. Sinua ei saisi myöskään sattua (=piikkien ei kuulu tuntua inhottavilta peukalosi alla), muuten karsta satuttaa myös koiraa. Suurin osa karstoista on moisia tappovälineitä, joissa et saa painettua peukaloasi piikkejä vasten ilman, että peukaloon sattuu. Heitä tällainen karsta roskeen, koiran ei tarvitse kärsiä turkinhoitovälineistä! Hyvä karstamerkki on DoggyMan. Niitä on kahta eri pehmeyttä, valkoinen karsta pehmeälle turkille ja sininen kovemmalle. Käytä puuterilla aina valkoista karstaa, jos karsta sopii puuterisi turkille.

Xakset – toiset suosivat perussaksia, toiset ohentavia. Eri merkkejä ja eri hintaisia trimmaussaksia on markkinoilla melkoisesti. Puuterilla silti harvoin saksia tarvitaan, lähinnä tassukarvojen pyöristämiseen. Roseline-merkkiset saksit ovat erittäin laadukkaita ja kestäviä.

Yletön peseminen – jos käytät laadukkaita turkinhoitotuotteita (mikä on toivottavaa) ne eivät kuivata koiran ihoa tai pilaa turkkiä. Viiden päivän välein tapahtuva peseminen saattaa kuulostaa liialliselta, mutta sitä se ei ole jos koira tuon välisen ajan pysyy juuri ja juuri takuttomana. Koira kuuluu pestä heti, kun ensimmäinen solmu ilmestyy turkkiin. Joillakin se on 5 päivää edellisestä pesusta, toisilla melkein kaksi viikkoa.

Zelitykset (tunnetaan myös fraasina "kootut selitykset") – selitykset siitä, miksi koiran turkki on aina takussa, kannattaa nielaista ja samalla pohtia omaa suhtautumista asiaan. Silloin kun pentukarva vaihtuu aikuisen karvaan (noin 9 kk ->) turkki takuttuu jatkuvasti. Moisen tuskastuttavan vaiheen jälkeen olisi kuitenkin löydettävä turkin tasapaino. Koiralla ei ole kiva olla turkki takussa. Takut saattavat kiristää ihoa, kutittaa ja jopa estää koiran liikkumista. Koira myös möyrii ulkona paljon saaden turkkiinsa havunneulasia, sammalta, ruohoa, hiekkaa ym. Kokeile joskus olla pesemättä ja harjaamatta omaa tukkaa useampaan viikkoon. Se tuskin tuntuu miellyttävältä. Puuteri, jonka turkki on puhdas ja takuton on varmasti tyytyväisempi oloonsa kuin koira, jonka ihoon on pinttynyt hiekkaa ja tassut ovat täynnä takkuja. Eläinsuojelulaki velvoittaa huolehtimaan eläimestä – jokaisella turkkikoiralla on oikeus mukavaan oloon.

Åperaatio puuterin pesu – lyhyesti vaihe vaiheelta:

1. Kastele puuteri.
2. Pese tassut ja mahanalus sekä mahdollinen kyynelvuoto marseille´s-saippualla.
3. Täytä amme lämpimällä vedellä, lisää shampoo ja laita koira ammeeseen.
4. Valele kipolla pesuainevettä koiran päälle (5-10 min). Älä hiero turkkiä, jottei se mene takkuun. Voit kuitenkin nostella sitä valelun aikana, että pesuaine menee varmasti jokaiseen väliin.
5. Koiran ja ammeen huolellinen huuhtelu.
6. Ammeeseen lämmintä vettä, sekaan hoitoainetta ja taas koira ammeeseen.
7. Hoitoainetta valellaan taas kipolla koiran päälle (5-10 min).
8. Koira pois ammeesta ja riippuen hoitoaineesta, joko huuhdellaan puolihuolimattomasti tai ei ollenkaan.
9. Puristellaan isoimmat vedet turkista pois ja kiedotaan koira pyyhkeisiin.
10. Annetaan koiran olla pyyhkeissä valumassa 10-20 min.
11. Aloitetaan koiran kuivaaminen harjan kanssa jakaus jakaukselta alhaalta ylöspäin. Pidä huoli siitä, että turkki tulee kuivaksi juuresta asti! Kuivaus kannattaa suorittaa aina samassa järjestyksessä, jottei mikään kohta jää kuivaamatta. Kuuma puhallus muotoilee, viileä viimeistelee.
12. Kun koira on täysin kuiva, käydään turkki vielä tiheällä kammalla läpi jakaus jakaukselta harjausnesteen kera. Näin saadaan turkkiin laskeutuvuutta ja samalla tarkistetaan, että turkki varmasti jää täysin takuttomaksi.
13. Jos turkki on kampaamisen jälkeen vielä kostea, kuivataan vielä harjalla ja föönillä.
14. Viimeiseksi viimeistely: tehdään jakaus kammalla/suikkapuikolla silmien välistä häntään asti, laitetaan etutukka kiinni ponnarilla/kumilenksulla ja palkitaan koira hienosti sujuneesta åperaatiosta! Jos olette valmistautumassa näyttelyitä varten, pyöristä vielä saksilla tassujen karvat. Muista, että kynnet eivät saisi näkyä.

Årräpääät – näitä saattaa lennellä ilmassa turkkiä hoidettaessa. Syynä saattaa olla joko iso huopatakku tai sitten trimmerin livetessä käsistä tulee lovi turkkiin väärään kohtaan. Myös koiran kenkkuilu ja venkoilu saattavat aiheuttaa sensuroitavien sanojen ilmoille pääsyä. Kärsivällisyyttä turkinhoitoon mukaan!

Öljyt – sekä sisäinen että ulkoinen öljyäminen tekee turkille hyvää.

Sisäisesti otettuna kalaöljyt, helokkiöljyt, oliiviöljy yms. ravitsevat turkkia ja auttavat sitä uusiutumaan. Öljyt annetaan koiralle ruuan mukana. Muutamia eläinliikkeistä (myös apteekista kannattaa kysellä!) saatavia hyviä öljyjä ovat esim. Salmopet, MegaDerm....

Ulkoisesti puuterin voi hoitaa erilaisilla öljypohjaisilla hoitoaineilla (esim. Summerwinds Protect A Coat, Bio Groom Vitaoil) tai itse tehdyllä naamiolla (3 osaa oliiviöljyä ja 2 osaa juoksevaa hunajaa sekoitetaan keskenään ja levitetään tasaisesti turkkiin). Öljyhoidon on hyvä antaa vaikuttaa turkissa muutama päivä ja sen jälkeen pestään koira aivan kuten normaalistikin.

Kannattaa muistaa, että turkin pesu- ja hoitotapoja on melkein pä yhtiä monia kuin on omistajia ja turkin hoitajia. Yllä mainitut ovat vain esimerkkinä yhdestä tavasta hoitaa puuterin turkkia. Erilaisille tavoille yhteistä on kuitenkin säännöllisyys. Jos turkkia ei hoida säännöllisesti, ei turkkikaan näytä tai tunnu aina hyvältä.

Teksti: Maaret Äijälä ja Päivi Yli-Koski

Kuvat: Maaret Äijälä